

יהושע פרק ב'

1) רש"י יהושע פרק ב פסוק א

וישלח יהושע וגו' - על כרחי אני צ"ל שבתוך ימי אבל משה שלחם שהרי לסוף ג' ימים שתמו ימי אבל משה עברו את הירדן שמשם אנו למדים שמת משה בז' אדר כשאתה מונה ל"ג למפרע מיום שעלו מן הירדן בעשור לחדש הראשון וע"כ משנשתלחו המרגלים לא עברו את הירדן עד יום החמישי שנ' וישבו שם שלשת ימים עד שבו הרודפים בו בלילה ויעברו ויבאו אל יהושע בן נון וישכם יהושע בבוקר ויסעו מהשיטים הרי יום ד' וילינו שם טרם יעברו נמצא שלא עברו עד יום ה':

2) אדרת אליהו - פ' הגר"א לספר יהושע א' - י"א

כי בעוד שלשת ימים כו' רש"י מפרש שזה היה בתוך אבל משה עיי"ש אבל אי אפשר לומר כן דאם כן מנין לנו שבז' אדר מת משה כיון שאין אנו יודעין כמה היה זה בתוך אבל משה ונראה שבאותו יום שסיימו ימי אבל משה דהיינו ו' בניסן באותו יום שלח את המרגלים ובאותו יום באו אצל רחב ושלחה אותם תחילת ליל זי"ן והמה ישבו בהר יום ז' ויום ח' וליל ט' הרי ג' ימים ובאותו הלילה הלכו ליהושע וישכם יהושע בבקר היינו בבוקר של ט' וילינו שם טרם יעברו היינו ליל יו"ד ובו"ד עברו את הירדן

3) רש"י מסכת פסחים דף נח עמוד ב

בשני בשבת - חד מימות החול נקט, ואית דאמרי: יומא קמא דשבתא דחזי לארביסר נקט, וחד בשבתא לא חזי לארביסר, דלא בד"ו פסח, ולא מילתא היא, שהרי על פי הראייה היו מקדשין.

4) תוספות מסכת פסחים דף נח עמוד ב

כאילו חל בשני בשבת - אין צריך לפרש דדוקא נקט שני דהוא יומא קמא דמיקלע ביה ארבעה עשר דחד בשבתא לא חזי לארביסר דלא בד"ו פסח דהא ע"כ לרבא דמוקי לה בשני בשבת דעלמא לא הוי שני בשבת דוקא דהא לא בערב הפסח מיירי הוא הדין לאביי אם לא יהיה דוקא אין לחוש ורש"י שהקשה דעל פי הראייה היו מקדשין אין נראה לר"י דאע"ג דהיו מקדשין על פי הראייה היו נוהרין שלא יבאו תרי שבי בהדי הדדי

5) מדרש תנחומא (ורשא) פרשת שלח סימן א ד"ה (א) ילמדנו רבינו

(א) ילמדנו רבינו מהו לפרוש לים הגדול קודם לשבת שלשה ימים, כך שנו רבותינו אין מפליגין את הספינה לים הגדול שלשה ימים קודם לשבת בזמן שהוא הולך למקום רחוק, אבל אם מבקש לפרוש כמו מצור לצידון מותר לו לפרוש אפילו בערב שבת מפני שהדבר ידוע שהוא יכול לילך מבעוד יום, בד"א בשלוחי הרשות ואם היה שליח מצוה מותר לו לפרוש בכל יום שירצה, למה מפני שהוא שליח מצוה ושליח מצוה דוחה את השבת, וכן את מוצא בסוכה ששנינו שלוחי מצוה פטורין מן הסוכה שאין לך חביב לפני הקב"ה כשליח מצוה שהוא משתלח לעשות מצוה ונותן נפשו כדי שיצליח בשליחותו, ואין לך בני אדם שנשתלחו לעשות מצוה ונותנין נפשם להצליח בשליחותן כאותן שני שלוחים ששלח יהושע בן נון שנאמר (יהושע ב) וישלח יהושע בן נון וגו'

6) ספר השל"ה הקדוש - ספר במדבר דברים - פרשת שלח תורה אור

ב' ישראל בינונים, לא היתה כוונתם על שום דבר שקר, רק כוונתם לרגל לידע האמת, אם הוא באפשרי דרך הטבע. ולא סמכו על מעשה ניסים, ועל כן צוו לרגל. וגם צוו לראות באיזה דרך ילכו אשר משם נח יותר לכבוש ולצייץ הדרכים. והנה בכל אלה לאו משנת חסידים הוא, כי מה שבחרו לראות הדבר לפי הטבע, אף שיהושע עשה כן במלחמת עי כי כן נצטוו מהקב"ה, מכל מקום היכא דאי אפשר על פי הטבע לא יונח עבור זה. וגם לצייץ הדרכים זה ללא צורך, כי ענן ה' הולך לפניו ומראה להם מקום איזה דרך ילכו, גם משוה ההרים ומגביה הנמוך. ובוזה מתורץ לדעתי איך יהושע שלח מרגלים בראותו הרעה הנמשכה משלוח המרגלים. והרב אלשיך תירץ, כי ידע מה ישיבו, ולא עשה רק לסימנא יתחזקו העם כענין גדעון כו'. ואני אומר כי יהושע עשה לראות הדרך, כי נסתלק עמוד הענן כשמת אהרן. ועל כן תמצאו בדברי ישראל ויחפרו, כי כוונתם היתה בשלוח מרגלים לגלות חרפת הארץ, באם חס ושלום האמת יהיה כך. ובמסכת סוטה פרק אלו נאמרין (לד, ב) ויחפרו לנו את הארץ, אמר רבי חייא בר אבא, לא נתכוונו אלא לבושתה של ארץ ישראל, כתיב (דברים א, כב), ויחפרו לנו את הארץ, וכתוב התם (ישעיה כד, כג), וחפרה הלבנה. פירש רש"י, לבושתה של ארץ ישראל, אותה שאילה ששאלו תחלה שלוח המרגלים. והכוונה

ישראל ששאלו היתה להביא דיבה אם הוא חס ושלוס אמת, אבל המרגלים בעצמם כוונתם להוציא דיבת שקר, וזהו החלוק בין מוציא דיבה למביא דיבה:

7) מלבי"ם על יהושע פרק ב פסוק א - חלק באור הענין

וישלח יהושע - בא להשיב על השאלה שתפול בזה איך שלח יהושע מרגלים אחרי שראה הרע שנמשך משליחות המרגלים בימי משה, משיב כי היו חמשה הבדלים בין מרגלים של יהושע ובין מרגלים של משה. א) המרגלים ששלח משה היו עפ"י שאלת העם כמ"ש ותקרבו אלי כלכם ותאמרו נשלחה אנשים לפנינו ולכן כששבו הוציאו דבה סמכו העם עליהם, אבל פה שלח יהושע מדעת עצמו ולא מדעת העם. ב) משה שלחם ממדבר פארן שהי' רחוק מן הארץ והיו מסתפקים במהות הארץ ועל יכולתם לכבשה, אבל יהושע שלח מן השטים - שהי' בגבול הארץ בלתי מסתפק אם יכנס אם לאו רק לדרוש המקום הנוח לכבוש. ג) משה שלח שנים עשר אנשים תרים ויהושע שלח שנים אנשים מרגלים - רצוני כי כבר ביארתי בפ' התורה (פ' מקץ ופ' שלח) שיש הבדל בין התר והמרגל, התר מבקש את הטוב אם טובה הארץ ואם אנשי' גבורי' וכדומה, והמרגל יבקש את ערות הארץ, המקום הנוח לכבשה משם, ובארתי כי יש בזה שני מיני שליחות, אם העם שולחים תרים לראות הטובה היא אם רעה.

8) רש"י יהושע פרק ב פסוק א

אשה זונה - תירגם יהונתן פונדקיתא מוכרת מיני מזונות:

9) במדבר רבה (וילנא) פרשה טז

אין לך חביב לפני הקב"ה כשליח שמשלח לעשות מצוה ונותן נפשו כדי שיצלח בשליחתו ואין לך בני אדם שנשתלחו לעשות מצוה ונותנין נפשם להצליח בשליחותן כאותם שנים ששלח יהושע בן נון שנא' (יהושע ב) וישלח יהושע בן נון מן השטים שנים מי היו שנו רבותינו אלו פנחס וכלב והלכו ונתנו נפשם והצליחו בשליחותן, מהו חרש מלמד שעשו עצמן קדרין והיו צווחין הרי קדרות מי שירצה יבא ויקנה כל כך למה שלא ירגיש בהן אדם קרי ביה חרש כדי שלא יאמרו בני אדם שהן מרגלים, (שם) וילכו ויבאו בית אשה זונה ושמה רחב וישכבו שמה עמדה וקבלן והרגיש בהן מלך יריחו ושמע שבאו לחפור את הארץ שנאמר (שם) ויאמר למלך יריחו לאמר כיון שהלכו לבקשם מה עשתה רחב נטלה אותם להטמינם אמר לה פנחס אני כהן והכהנים נמשלו למלאכים שנא' (מלאכי ב) כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפייה כי מלאך ה' צבאות הוא והמלאך מבקש נראה מבקש אינו נראה ומנין שנמשלו הנביאים כמלאכים שכן הוא אומר במשה (במדבר כ) וישלח מלאך ויוציאו ממצרים והלא משה היה אלא מכאן שנמשלו הנביאים כמלאכים וכה"א (שופטים ב) ויעל מלאך ה' מן הגלגל אל הבוכים ויאמר אעלה אתכם ממצרים והלא פנחס היה אלא מיכן שנקראו הנביאים מלאכים לפיכך... אמר לה פנחס אני כהן ואיני צריך להטמין הטמינו לכלב חבירי ואני עומד לפניו ואין רואין אותי וכן עשתה שנאמר (יהושע ב) ותקח האשה את שני האנשים ותצפנם אין כתיב כאן אלא ותצפנו הרי שלא הטמינו לפנחס אלא לכלב ולמדך כמה נתנו שני צדיקים אלו נפשם לעשות שליחותם אבל שלוחים ששלח משה היו רשעים מנין ממה שקרינו בענין שלח לך אנשים.

10) תלמוד בבלי מסכת זבחים דף קטז עמוד א וב

מ"ש הכא דקאמר: (יהושע ב) ולא קמה עוד רוח באיש? דאפילו אקשווי נמי לא אקשו. ומנא ידעה? דאמר מר: אין לך כל שר ונגיד שלא בא על רחב הזונה. אמרו: בת י' שנים היתה כשיצאו ישראל ממצרים, וזנתה [כל] מ' שנה שהיו ישראל במדבר, אחר נ' שנה נתגיירה

11) מכילתא דרבי ישמעאל יתרו - מס' דעמלק יתרו פרשה א ד"ה וישמע. מה

רבי אליעזר אומר, קריעת ים סוף שמע ובא, שבשעה שנקרע ים סוף נשמע מסוף העולם ועד סופו, שנא' (יהושע ה א) ויהי כשמוע כל מלכי האמורי. וכן אמרה רחב הזונה לשלוחי יהושע, (יהושע ב י - יא) כי שמענו את אשר הוביש ה' את מי ים סוף מפניכם בצאתכם ממצרים וגו' ונשמע וימס לבבנו ולא קמה עוד רוח באיש מפניכם.

12) רד"ק יהושע פרק ב פסוק יב

(יב) כי עשיתי עמכם חסד - החסד הוא הטובה שיעשה אדם עם אחר שאין לו גמול עליו והיא עשתה עמהם חסד בהחביא' אותם כי הם לא גמלוה טובה עד הנה לפיכך אמרה להם ועשית' גם אתם עם בית אבי חסד ולא אמר' עמי כי בהחיותם אותה הוא אמת וחוב' עליהם כי היא החייתה אותם ובהחיות' בית אביה היא חסד לפי' אמרו לה הם גם כן ועשינו עמך חסד ואמת להחיותה וחסד להחיות בית אביה:

13 תוספות מסכת סוטה דף לה עמוד ב

לרבות כנענים שבחוצה לארץ - תימה היאך קבלוה לרחב שהרי היא היתה מכנענים שבתוכה כדאיתא בספרי בפרשת בהעלותך ומה אם מי שהיתה מעם שנאמר בו לא תחיה כל נשמה [על שקירבה עצמה כך קירבה המקום] וארחב קאי ואמרינן נמי במס' מגילה (דף יד:): שנתגיירה ונסבה יהושע והכא משמע דכנענים שבתוכה לדברי הכל שאין מקבלין אותן ושמה על פי הדיבור היה ואמר לו שקודם שהתחילו המלחמה היו מקבלין

14 תוספות מסכת מגילה דף יד עמוד ב

דאיגיירה ונסבה יהושע - קשיא היאך נסבה הא אמרי' פ' הערל (יבמות דף עו. ושם) דאפילו בגירותן לית להו חתנות וצריך לומר שלא היתה משבעה עממין אלא משאר עממין ובאת לגור שם ויש מפרשים שרצו לומר שלא הוזהרו על לאו דלא תתחתן עד לאחר שנכנסו לארץ וזה אינו דאמרי' במדרש דנתינים באו להתגייר בימי משה כמו בימי יהושע ואף על פי כן לא הותרו לבא בקהל אלא היו חוטבי עצים ושואבי מים אלמא דקודם שעברו את הירדן ונכנסו לארץ הוזהרו עליהם.

15 מהרש"א על סוטה דף לה/ב

... בזה יפול קושית התוס' לקמן גם מה שהקשו התוס' בענין דהכא למה קבלו את רחב שהרי בתוך א"י היתה נראה דלאו קושיא היא דמפני השבועה שנשבעו לה הב' שלוחים הוצרכו לקיימה כמו באנשי גבעון שנאמר בהם ולא הכוס בני ישראל כי נשבעו להם ונתנום לחוטבי עצים ולשואבי מים מפני שהטעו את בני ישראל כמפורש בקרא אבל השבועה לרחב היתה כהוגן מפני פקוח נפשם גם שראו בה שחזרה בתשובה גמורה כמ"ש כי ה' אלקיכם הוא אלקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת וק"ל:

16 רמב"ן דברים פרשת שופטים פרק כ פסוק י"א

הגבעונים בודאי קבלו עליהם שלא לעבוד ע"ז, כמו שאמרו (יהושע ט ט) באו עבדיך לשם ה' אלהיך, ולכך לא הוצרך יהושע אחרי כן לומר להם שיקבלו עליהם לעבוד את השם, כיון שכך מותרין היו בברית ההוא כמו שהיו מותרין בישיבת הארץ, ששתיהן לא נאסרו אלא קודם התשובה כמו שאמר (שמות כג לג) פן יחטיאו אותך לי, וכן אמר לא תכרות להם ולאליהם ברית

17 ילקוט שמעוני יהושע רמז ט

רחב הזונה ... מה שכר נטלה על כך ר"א אומר זכתה שיצאו ממנו שמנה נביאים וכהנים, ואלו הם ירמיה, וחלקיה, ושריה, ומעשיה, ברוך בן נריה, חנמאל, ושלום, וכתוב ומשפחות בית עבודת הבוץ לבית אשבע, אלו בני רחב הזונה, שהטמינה את המרגלים בבוץ, לבית אשבע שנשבעו לה המרגלים, רבי יהודה אומר אף חולדה הנביאה היתה מבני בניה של רחב, שנאמר וילך חלקיהו הכהן ואחיקם ועכבור אל חולדה הנביאה אשת שלום בן תקות, וכתוב הנה אנחנו באים בארץ את תקות וגו', והלא דברים ק"ו, ומה אם מי שהיתה מעם שנאמר בו לא תחיה כל נשמה, על שקרבה עצמה כך קרבה המקום, ישראל שעושיין את התורה עאכ"ו, יש נשים חסידות גירות הגר, אסנת, צפרה, שפרה, פועה, בת פרעה, רחב, רות, ויעל אשת חבר הקיני:

18 מלבי"ם על יהושע פרק ב פסוק יז - חלק באור הענין

... אמרו לה דעי כי משבועתך הקודמת אנו נקיים יען אשר השבעתנו - ר"ל ששבועה זו היתה בהכרח כי היינו בידך ושבועה שנשבעים לאונסין אינה שבועה, ובכ"ז אנו נשבעים לך עתה (שאין אנו אנוסים) שנית על תנאי, שלא תחול רק על בני ביתך אשר ימצאו בביתך ולא יצא החוצה, כי בצאתו החוצה אנו נקיים, ורק אם תקשרי תקות חוט השני שנכיר את הבית ע"י הסימן.